

**БОЛГАР УЛСЫН СОНГУУЛИЙН СИСТЕМ, 2009 ОНЫ СОНГУУЛЬ БОЛОН
ЕВРОПЫН ПАРЛАМЕНТЫН СОНГУУЛИЙН ТАЛААРХ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ***Д.Жигваагүнсэл***БОЛГАРЫН СОНГУУЛИЙН СИСТЕМЫН ТАЛААРХ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ:**

- Нэг танхимтай парламент
- Танхимын нэр: Ардын Хурал (Народно Собрание)
- Гишүүний тоо: 240
- Хугацаа: 4 жил
- Сонгуулийн тойрог: 1991 оноос хойш: 31 тойрогтой (суудлын тоо нь хүн амаас хамааран өөр өөр). 1990: 28.
- Санал хураалтын систем нь 1991 оноос хойш 31 гишүүн нь мажоритар системээр (first-past-the-post (FPTP) system) сонгогдож; 209 гишүүн нь намын хаалттай жагсаалтаар пропорционал төлөөллийн системээр сонгогддог болсон. Эдгээр суудлуудыг пропорционал төлөөллийн (d'Hondt) аргаар хуваарилна. Бүх нийтийн санал хураалтаар наанадаж 4 хувийн санал авсан нам болон эвслүүд парламентын төлөөллийн эрхтэй болно.
- Сонгогчид тавих шаардлага: 18 нас хүрсэн; Болгарын иргэн.
- Сонгуулийн саналыг заавал өгөх албагүй.

БОЛГАРЫН ПАРЛАМЕНТЫН 2009.07.05-НЫ СОНГУУЛЬ:

Болгарын парламентын сонгууль 2009 оны 7-р сарын 5 нд зохион байгуулагджээ.

Болгарын 2009 оны сонгуулийг олонхын саналын элемент багатай холимог сонгуулийн системтэй сонгууль болсон гэж үздэг. Парламентын нийт 240 суудлын 209-ийг нь пропорционал системээр хуваарилж, үлдсэн 31 (Болгарын сонгуулийн тойргийн тоо) нь мажоритар системээр сонгосон байна.

Сонгуульд ялалт байгуулсан Бойко Борисовын GERB нам 40% санал авсан байдаг. Харин сонгуулийн өмнө тэргүүлж явсан Социалист нам 18% саналаар хоёрт оржээ. Сонгуулийн ирц 60.2% байсан нь хамгийн бага хувь хэмжээ байв.

2009 оны 4-р сард BSP, DPS, Ataka, Эмх цэгц, хууль ба шударга ёсны намуудын саналаар сонгуулийн шинэчлэлийг хийжээ. Үүгээр сонгуульд эвсэл болж орж буй намуудын тухайд сонгуулийн босгыг 4% -с 8% болгон нэмж (үүнийг тухайн үед 7,3% санал авсан DCB ба SDS-ийн эвслийн эсрэг хийсэн зүйл гэж олон нийт үзсэн байдаг), нийт 240 суудлын 31-ийг нь мажоритар системээр сонгоно гэж тогтоосон байна. Үүнээс хойш 2013.05.12 болон 2014.10.05-нд Парламентын сонгууль зохион байгуулагдсан байна.

ЕВРОПЫН ПАРЛАМЕНТЫН СОНГУУЛЬ:

Евро парламент (**EU Parliament**- ЕХ Парламент буюу **EP-ЕП**) нь Европын Холбооны байгууллагуудаас (7 үндсэн байгууллага бий) шууд сонгогддог. Энэ нь Европын Холбооны Чуулган (7 байгууллагын гурав дахь нь), Европын Комисс (гүйцэтгэх байгууллага)-ын хамтаар Европын Холбооны хууль тогтоох үүргийг гүйцэтгэнэ. Энэхүү парламент нь 751 (өмнө нь 766 байсан) гишүүнтэй, дэлхийд хоёрт эрэмбэлэгдэх (Энэтхэгийн парламентын дараа орно) том ардчилсан сонгууль төдийгүй бас хамгийн том үндэстэн дамнасан (2009 онд 375 сая сонгогчидтой байв) ардчилсан сонгууль юм.

Энэ нь 1979 оноос хойш таван жил тутам сонгуулийн эрх бүхий олон нийтийн сонгуулиар шууд сонгогдож иржээ. Гэхдээ мөн үеэс хойш Евро парламентын сонгуулийн сонгогчдын ирц сонгууль тус бүрд буурсаар 1999 оноос хойш 50%-аас доош орсон үзүүлэлттэй болсон байна. 2014 онд гэхэд л бүх Европын сонгогчдын 42.54% нь саналаа өгсөн байдаг.

1. 2014 оны сонгуулиар Болгар улс Европын Парламентад 17 суудал авсан бол 2009 оны сонгуулиар 18 суудал авч байжээ. *Тухайлбал,*

<i>Нам</i>	<i>Санал</i>	<i>Саналын %</i>	<i>Суудал</i>
GERB - Болгарын Европын Хөгжлийн төлөөх иргэд	627,693	24.36	5
KB - Болгарын Эвсэл	476,618	18.50	4
DPS - Эрх ба эрх чөлөөний хөдөлгөөн	364,197	14.14	3
АТАКА - Давшилт	308,052	11.96	2
NDSV - Үндэсний тогтвортой байдал ба дэвшлийн Болгарын сонгуулийн систем хөдөлгөөн	5,146	7.96	2
Sinyata - Цэнхэр эвсэл	204,817	7.95	2
Lider - Лидер	146,984	5.70	-
RZS - Эмх цэгц, Хууль ёс, Шударга ёс	120,280	4.67	-
IMRO - Болгарын Үндэсний Хөдөлгөөн	57,931	2.25	-
Бусад	64,724	2.51	-
Бүгд (бусдыг оролцуулаад)	2,576,434	100.00	18

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

- www.nsd.uib.no/european_election_database/country/bulgaria/
- www.nsd.uib.no/european_election_database/country/bulgaria/
- http://en.wikipedia.org/wiki/Bulgarian_parliamentary_election,_2009